
Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2014:11

Avveckla ägandet i Fairtrade

Sammanfattning

I motion 2014:58 föreslås kyrkomötet besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att dels analysera effekterna av sitt ägande i Fairtrade och dels överväga ett avslut av ägandet. Utskottet anför att utvecklingen idag innebär att alltfler organisationer utvecklat ett arbetssätt som innebär att man stödjer behövande i att själva ta sig ur fattigdom. Enligt utskottets mening ligger kyrkans engagemang i Fairtrade, som arbetar på detta sätt, i linje med detta synsätt.

Utskottet framhåller också att kyrkan på sina håll är djupt engagerad för Fairtrade. Fairtrade upplevs av många, inte minst inom kyrkan, göra ett gott arbete i världen och även om det kan finnas kritik mot vissa enskildheter i Fairtrades modell kan detta, enligt utskottet, inte utgöra skäl att kritisera Fairtrade som organisation.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet kyrkomötet att avslå motionen.

Till betänkandet finns en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:58, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:58, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2014:58 av Margareta Larsson, Avveckla ägandet i Fairtrade

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att analysera effekterna av sitt ägande i Fairtrade.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att överväga ett avslut i ägandet av Fairtrade.

Bakgrund

Kort om Fairtrade

Fairtrade i Sverige består av två organisationer, dels ett företag och dels en ideell förening.

Företaget Fairtrade AB, som ansvarar för märkning av produkter, ägs av Svenska kyrkan och Landsorganisationen (LO) med 50 procent vardera. Verksamheten finansieras till största delen av licensintäkter från de företag som säljer Fairtrade-märkta produkter. En del av intäkterna förs vidare till den internationella organisationen Fairtrade Labelling Organization (FLO) för att finansiera dess verksamhet med att samordna kriterier och utföra kontroller.

Föreningen för Fairtrade Sverige, som arbetar med information och opinionsbildning har närmare 50 medlemsorganisationer, däribland kyrkor, fackföreningar, studieförbund, organisationer för bistånd och utveckling, ungdomsorganisationer och konsumentföreningar. Föreningen för Rättvisemärkt bildades 1996 och året efter kom den första certifierade produkten ut på marknaden. 2004 gick dåvarande Rättvisemärkt i Sverige över till det internationella märket, Fairtrade.

Det gemensamma uppdraget för företaget och föreningen består enligt föreningens hemsida i att öka utbudet av och efterfrågan på Fairtrade-märkta produkter, genom att:

- licensiera Fairtrade-märket till företag vars produkter är certifierade i enlighet med internationella Fairtrade-kriterier och skapa ett mervärde för dessa företag.
- påverka detaljhandeln, återförsäljare och grossister att produktutveckla, utöka och marknadsföra sitt sortiment av Fairtrade-märkta produkter.
- bilda opinion och sprida information med syfte att öka konsumentens kännedom och kunskap om Fairtrade.

Svenska kyrkans engagemang i Fairtrade

Svenska kyrkan förvärvade 2003 sina aktier i Fairtrade AB för 1 krona. Enligt Årsredovisning 2013 för Svenska kyrkans nationella nivå, not 22, framgår att bolaget hade en omsättning på ca 17,5 miljoner kronor och att resultatet efter finansnetto var ca 3,4 miljoner kronor.

Svenska kyrkans engagemang i Fairtrade är dock mer omfattande än innehavet i bolaget, bland annat är kyrkan engagerad i det av Sveriges Kristna Råd ledda initiativet Kyrka för Fairtrade. Kyrka för Fairtrade är en diplomering för församlingar som engagerar sig för rättvis handel och etisk konsumtion.

Tidigare har kyrkostyrelsen, tillsammans med Luleå, Härnösands och Växjö stift, tagit fram en verktygslåda för Rättvisemärkt/Fairtrade. Verktygslådan rymmer fakta, tips och idéer, och där finns också en teologisk motivering till varför Svenska kyrkan arbetar för Rättvisemärkts/Fairtrades idé.

Under avsnittet Stöd till stift och församlingar, Hållbarhet, i sin skrivelse *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2015–2017* konstaterar kyrkostyrelsen att Svenska kyrkan genom Fairtrade AB påverkar detaljhandeln, återförsäljare och grossister att produktutveckla sitt sortiment (KsSkr 2014:1, sid. 18).

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:58.

Utskottet vill inledningsvis framhålla att kyrkans engagemang i Fairtrade ska ses som ett sätt bland andra att visa engagemang för fattiga och utsatta människor.

Utskottet kan konstatera att utvecklingen idag innebär att alltför många organisationer, däribland Svenska kyrkan i sitt internationella arbete, i allt högre grad övergår till att stödja behovet i att själva ta sig ur fattigdom. I detta ligger att biståndsorganisationer samspelar med olika samhällsaktörer, såsom t.ex. varuproducenter. Grundtanken är att de som lever i fattigdom själva aktivt ska kunna ta sig ur fattigdomen och bidra till den utveckling de vill se i sina liv och sina samhällen. Att arbeta på

detta sätt anses allmänt vara en effektiv metod för fattigdomsbekämpning. Enligt utskottets mening ligger kyrkans engagemang i Fairtrade, som samspelar med producenter av framförallt jordbruksprodukter, i linje med detta synsätt.

Utskottet vill också framhålla att kyrkan på sina håll är djupt engagerad för Fairtrade. Fairtrade upplevs av många, inte minst inom kyrkan, göra ett gott arbete i världen och även om det kan finnas kritik mot vissa enskildheter i Fairtrades modell kan detta, enligt utskottet, inte utgöra skäl att kritisera modellen som sådan eller Fairtrade som organisation.

Mot bakgrund av ovanstående anser utskottet att det inte finns skäl att uppdra till kyrkostyrelsen att överväga ett avslut av kyrkans ägande i Fairtrade AB eller att på ett särskilt sätt analysera effekterna av ägandet. Motionen bör därför avslås.

Uppsala den 25 september 2014

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Fredrik Nilsson Björner, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Louise Callenberg, Claes Block, Aina Andersson, Anton Härder, Per Lindberg, Gustaf Bengtsson, Maj-Lis Aasa, Olle Reichenberg, Kåge Johansson, Tomas Jansson, Birgit Kullingsjö, Bella Aune, Johnny Lilja och Bo Hanson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Cecilia Clausen, Roberth Krantz, Britt Sandström, Irma Carlsson, Sven Gunnar Persson, Stefan Aro, Britt Kilsäter, Märta Stierna, Michael Kauppi, Karin Forsell, Elsa Christersson och Linda Danung.

Biskop Sven-Bernhard Fast har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskild mening

Utskottets betänkande ger oss fakta kring Fairtrades verksamhet och kyrkans roll i bolaget. Däremot ges ingen information kring effekterna därav och en analys saknas.

Michael Kauppi och Karin Forsell